

Fana Sparebank v/Styret i Fana Sparebank
Postboks 10 Nesttun
5852 BERGEN

VÅR REFERANSE
21/6989

DERES REFERANSE

DATO
21.10.2022

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Fana Sparebank (heretter "banken") 19. – 22. oktober 2021, som ledd i den risikobaserte tilsynsvirksomheten. Formålet var å gjennomgå bankens styring og kontroll av risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering, herunder etterlevelsen av hvitvaskingsloven med tilhørende forskrifter. Denne rapporten omfatter kun den delen av tilsynet som omhandlet etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. Det vises til egen tilsynsrapport datert 7. juli 2022, for merknadene fra øvrige deler av tilsynet.

Til grunn for denne tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 22. mars 2022, samt styrets kommentarer til rapporten i brev av 6. mai 2022.

Finanstilsynet har følgende merknader etter tilsynet:

1. Organisering og ansvarsforhold

1.1 Rettslig grunnlag og Finanstilsynets forventninger

Styret og administrerende banksjef har det overordnede ansvaret for at banken etterlever hvitvaskingsregelverket. Hvitvaskingsloven § 8 femte ledd krever at banken utpeker en person i ledelsen som hvitvaskingsansvarlig. Vedkommende skal ha ansvar for at rutineene gjennomføres og etterlevs i virksomheten, og for rapportering av mistenkelige forhold til Økokrim. Hvitvaskingsansvarliges arbeidsoppgaver kan delegeres til andre i foretaket, der dette er hensiktsmessig. I tilknytning til delegeringen må det foreligge tilstrekkelige instruksjer og rutiner. Det skal ikke kunne oppstå tvil om hvilken person eller stilling en oppgave er delegert til. Banken må påse at den som det delegeres til, har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta oppgaven.

1.2 Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

I foreløpig rapport vurderte Finanstilsynet at bankens ansvarsforhold fremsto uklare, og Finanstilsynet understreket viktigheten av at delegering gjennomgående tydeliggjøres i bankens rutiner og stillingsinstruksjer. Blant annet viste Finanstilsynet til at alle oppgaver knyttet til systemet for transaksjonsovervåking (AHV-klienten) var delegert fra hvitvaskingsansvarlig til "Jurist AHV" og to medarbeidere. Delegeringen av oppgaver var, utover å fremgå av stillingsinstruksjonen, i liten grad reflektert i øvrige styringsdokumenter eller rutiner på området.

Finanstilsynet bemerket videre at det var enkelte forskjeller i rolle- og ansvarsbeskrivelsene i dokumentene som ble fremlagt til tilsynet. Blant annet viste retningslinjene til at de ulike avdelingslederne innehadde et betydelig ansvar på området, herunder for manuelle undersøkelser av mistenkelige transaksjoner. Det var imidlertid uklart for Finanstilsynet hva dette faktisk innebar,

ettersom instruksjoner eller øvrige dokumenter ikke beskrev oppgaven nærmere. Basert på tilsynet oppfattet Finanstilsynet at "Jurist AHV" og de to medarbeiderne også bidro i utførelsen av undersøkelser og analyser, ettersom de behandlet de faktiske alarmene i transaksjonsovervåkingen, og hadde daglige møter hvor spesielle saker ble diskutert. Enkelte oppgaver knyttet til undersøkelser av mistenkelige forhold påhvilde også kunderådgiverne, dagligbank og forretningsstøtte. Disse ansatte var videre beskrevet å inneha ytterligere oppgaver knyttet til praktisk gjennomføring av kundetiltak, risikovurdering, risikoklassifisering og løpende oppfølging. Dette var imidlertid ikke reflektert i bankens styringsdokumenter eller rutiner på annen måte enn ved en vedlagt tabell, som inngikk i retningslinjene for kundetiltak og transaksjonsovervåking. Fremlagt dokumentasjon refererte også flere steder til at "ansvar" og "overordnet ansvar" påhvilde de ulike avdelingslederne, men det fremsto uklart for Finanstilsynet hva dette innebar.

Finanstilsynet fant det også uklart hvilken myndighet de ulike ansatte hadde innenfor hvert av områdene. Under tilsynet ble det avdekket at jurist AHV, de to medarbeiderne, ulike avdelingsledere og kunderådgivere innehadde vesentlig beslutningsmyndighet, blant annet hva gjaldt lukking av alarmer i transaksjonsovervåkingen, kundekontakt, gjennomføring av kundetiltak, undersøkelser av mistenkelige forhold, avvisning og avvikling, samt vurderinger rundt behovet for videre eskalering av forhold til hvitvaskingsansvarlig og ledelsen. Finanstilsynet ble ikke forelagt rutiner for dette, og forsto det slik at det var opp til disse personene selv å vurdere behovet for å ta kontakt med hvitvaskingsansvarlig for videre avklaringer og eskalering av saker. Banken redegjorde under tilsynet for at ansatte løpende samarbeider, og regelmessig tar kontakt med jurist AHV, de to medarbeiderne og hvitvaskingsansvarlig. Imidlertid var det på tilsynstidspunktet ikke etablert et rammeverk for beslutningsmandater og eskaleringsprosesser innenfor hvitvaskingsområdet, heller ikke fra hvitvaskingsansvarlig og opp til øverste ledelse.

Finanstilsynet noterer styrets tilsvarende iverksatte tiltak for å sikre at det ikke skal være tvil om hvilket ansvar og oppgaver som påhviler den enkelte ansatte.

2 Internkontroll og rapportering

2.1 Rettslig grunnlag og Finanstilsynets forventninger

Det følger av hvitvaskingsloven § 35 at de rapporteringspliktige skal gjennomføre en forsvarlig internkontroll for å påse at kravene etter hvitvaskingsloven overholdes. Internkontrollen skal gjøre banken i stand til å avdekke svakheter og identifisere forbedringspotensial ved eget arbeid med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering.

Finansforetaksloven § 13-5 (1) fastsetter krav om at foretaket skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for. Videre fastsetter CRR/CRD IV-forskriften § 35 første ledd krav om at styret skal sikre seg tilgang til risikoinformasjon og fastsette omfang, format og frekvens på rapporteringen.

2.2 Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

I forbindelse med tilsynet ble Finanstilsynet forelagt første versjon av en kontrollplan datert 12. juni 2021. Status og informasjon på området ble rapportert til styret gjennom kvartalsvise rapporter fra førstelinjen, og halvårlige "compliance-rapporter" fra andrelinjen.

Basert på den innsendte dokumentasjonen fremsto det uklart hvilke kontroller banken hadde gjennomført i 2020, tross Finanstilsynets forespørsel, da Finanstilsynet kun ble forelagt kontroller fra 2021. Enkelte vedlegg og rapporter viste til innhenting av opplysninger og kvantitativ data, samt pågående arbeid og status på ulike områder, men inneholdt ikke redegjørelser for hvilke faktiske kontroller som var utført, kvalitet, eller informasjon om resultatet av etterlevelsen basert på kontrollene. Kontrolltiltakene det ble referert til dekket også kun et begrenset utvalg av forpliktelser i hvitvaskingsregelverket, og banken bekreftet under tilsynet at det ikke var gjennomført eller planlagt andre analyser for å mer helhetlig kartlegge og vurdere bankens totale etterlevelse av gjeldende regelverk.

Videre vurderte Finanstilsynet at kvartalsrapportene fra førstelinjen i liten grad ga informasjon om den faktiske etterlevelsen. Finanstilsynet stilte spørsmål ved hensikten med inngående rapportering om antallet flagginger og annen kvantitativ data, uten at dette suppleres med vurderinger av den faktiske etterlevelsen, basert på, og erfart gjennom utførte kontroller. Banken opplyste under tilsynsbesøket at det siden 2020 var avdekket flere svakheter i eget arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering, noe som også var bakgrunnen for de utvalgte kontrolltiltakene i planen for 2021. Imidlertid kunne ikke Finanstilsynet se at dette var gjenspeilet i rapportene til styret. Rapportene fra andrelinjen hadde også frem til 2021 inneholdt begrenset informasjon om de faktiske kontrollene utført i perioden, samt resultatet fra disse. Finanstilsynet vurderte at det var vanskelig å lese ut fra rapportene, hva som var bankens reelle etterlevelsessituasjon og risiko.

Også internrevisors kontroller hadde vært begrenset i omfang og innretning, til å i hovedsak omhandle bankens overordnede rammeverk og styrende dokumenter. I 2020 ble det i tillegg gjennomført en stikkprøvekontroll av et begrenset antall kunder underlagt forsterkede kundetiltak. Internrevisor hadde scoret banken gul og gul med grønn ramme i de siste to års internrevisjonsrapporter, da det fortsatt ble avdekket behov for forbedringer i bankens etterlevelse på disse områdene.

Finanstilsynet merker seg bankens kommentarer under tilsynet hva gjelder det siste årets økte fokus på å styrke bankens kontrollmiljø, noe som ville fortsette under ny etterlevelsesansvarlig. Finanstilsynet understreket viktigheten av en internkontroll i første- og andrelinjen som er tilstrekkelig for å påse at lovens krav overholdes, herunder ved å identifisere svakheter i eksisterende etterlevelse slik at det kan iverksettes nødvendige tiltak for å forhindre at manglende etterlevelse fortsetter. Finanstilsynet minnet videre om viktigheten av skriftlighet rundt det faktiske arbeidet som er utført, herunder av dialogen med ledelsen og styret om relevante bekymringer, funn fra kontroller og iverksatte tiltak, slik det ble redegjort for under tilsynet.

Sett hen til funnene i tilsynet, var Finanstilsynets vurdering at internkontrollen på tilsynstidspunktet ikke kunne anses tilfredsstillende hva gjaldt omfang og innretning, og at etterlevelsen av hvitvaskingslovens § 35 var mangelfull. Finanstilsynet ba også styret vurdere å legge en plan for mer helhetlig og grundig revisjon av anti-hvitvaskingsfeltet, samt kommentere om mottatt rapportering gir styret tilstrekkelig informasjon om, og et riktig bilde av, bankens risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, herunder etterlevelsen av regelverket.

Finanstilsynet noterer styrets redegjørelse og tilsvaret til merknadene i foreløpig rapport, samt tiltakene som er iverksatt på området, blant annet om plan for en mer helhetlig revisjon av anti-hvitvaskingsfeltet.

3 Risikovurdering

3.1 Rettslig grunnlag og Finanstilsynets forventning

Rapporteringspliktige skal identifisere og forstå risikoen foretaket er eksponert for. Hvitvaskingsloven § 7 stiller krav om at alle rapporteringspliktige skal ha en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Risikovurderingen skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering tilknyttet egen virksomhet, da den danner utgangspunktet for den rapporteringspliktiges utarbeidelse av rutiner og øvrig gjennomføring av hvitvaskingsregelverket. Risikovurderingen skal omfatte bankens egen virksomhet, produkter, tjenester, kundeforhold, type kunder, kundegrupper og geografiske forhold. Terrorfinansieringsrisikoen skal alltid vurderes, selv om risikoen anses marginal.

Dersom banken har kunder som driver virksomhet i bransjer med økt risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, må risikovurderingen reflektere hvorfor de enkelte bransjer er utsatt for økt risiko, samt hvilke indikasjoner på hvitvasking eller terrorfinansiering som er knyttet til de enkelte bransjer. Videre må risikovurderingen ta hensyn til interne forhold som påvirker risikoen for at banken kan bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering.

Sentrale kilder i risikovurderingen vil være erfaringene den rapporteringspliktige gjør seg gjennom virksomheten, herunder kunnskap fra undersøkelser og rapportering om mistenkelige forhold. Av eksterne kilder forventer Finanstilsynet at alle rapporteringspliktige som et minimum benytter gjeldende Nasjonal risikovurdering av hvitvasking og terrorfinansiering, samt Finanstilsynets risikovurdering. Det forventes videre at autoritative internasjonale kilder konsulteres, som for eksempel EU-kommisjonens overnasjonale risikovurdering, den europeiske banktilsynsmyndighetens (EBA) veiledning om risikofaktorer, og relevante FATF-typologier og rapporter.

3.2 Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

I forbindelse med tilsynet ble Finanstilsynet presentert en virksomhetsinnrettet risikovurdering og en risikomatrix, som til sammen utgjorde bankens risikovurdering.

I foreløpig rapport bemerket Finanstilsynet at risikovurderingen dekket flere sentrale risikoer, samt omtalte potensielle risikoer og tall om egen kundemasse, men at den i mindre grad inneholdt konkrete vurderinger av faktisk risiko, herunder hvilken risiko den omtalte eksponering i realiteten utgjorde for banken. Blant annet ble kjøp og salg av eiendom fremhevet som en vanlig metode for hvitvasking. Finanstilsynet kunne imidlertid ikke se at banken hadde identifisert de faktiske risikoene og mulige modus gjennom eiendomsfinansiering, til tross for at majoriteten av bankens totale utlån til BM-kunder var i kategorien omsetning og drift av fast eiendom. Banken hadde også en betydelig eksponering mot bygg og anlegg, men risikoen ved bransjen var ikke nærmere omtalt i det overordnede dokumentet. Risikomatriksen inneholdt noe omtale av konkrete risikoer for BM Eiendom, men disse vurderingene var ikke løftet opp og omtalt i selve risikovurderingen.

Finanstilsynet bemerket videre at risikovurderingen inneholdt en rekke relevante data om bankens kunder, men etter Finanstilsynets vurdering var det en svakhet at banken ikke i større grad benyttet seg av, og analyserte mer detaljert informasjon om kunder tilknyttet høyrisikosektorer, eksponeringen mot utenlandstransaksjoner, vurderinger og erfaringer som bygger på flagginger i transaksjonsovervåkingen, undersøkelser og rapporteringer til ØKOKRIM, og erfaringer fra

gjennomføring av forsterkede kundetiltak.

Finanstilsynet anførte videre i foreløpig rapport at banken, gjennomgående i sin risikovurdering, hadde et særlig fokus på geografisk risiko og bruk av kontanter, og at dette ensidige fokuset gjenspeilte seg i bankens risikoklassifisering av kunder og i reglene for transaksjonsovervåkning. Innenfor PM vurderer banken at personer med tilknytning til et annet land enn Norge og personer som driver enkeltpersonsforetak utgjør en større risiko enn bankens øvrige PM-kunder. Det var imidlertid uklart for Finanstilsynet hva som var bakgrunnen for dette begrensede utvalget, og hvorfor det kun var disse risikoene som ble fremhevet i virksomheten.

Videre anførte Finanstilsynet at det også i risikomatrisen, i for stor grad ble beskrevet generelle risikoer, fremfor mer konkrete risikoer knyttet til bankens virksomhet, art og kundemasse. Finanstilsynet vurderte også at risikovurderingen og risikomatrisen med fordel kunne knyttes tettere sammen. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport også spørsmål ved effekten av enkelte av tiltakene banken beskriver som risikoreducerende og restrisiko. Som eksempel viste Finanstilsynet til at banken vurderer risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering ved bruk av forbrukslån og kredittkort som lav, uten at Finanstilsynet kan se at tiltakene som beskrives er tilstrekkelige til å redusere risikoene som er identifisert.

På bakgrunn av funnene i tilsynet, var Finanstilsynets vurdering at banken hadde mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsloven § 7. Finanstilsynet forutsatte i foreløpig rapport at banken gjennomfører en fornyet risikovurdering, og at det i den forbindelse vurderes om funnene tilsier utvikling av ytterligere risikoreducerende tiltak.

Finanstilsynet oppfatter at styret i hovedsak er enig i Finanstilsynets merknader, men at styret ønsker å fremheve knytningen mellom risikovurderingen og risikomatrisen, samt at risikomatrisen er ment å beskrive de konkrete risikomomentene som foreligger i banken. Finanstilsynet bemerker imidlertid at den manglende knytningen mellom dokumentene kan virke noe forvirrende, blant annet ved at den overordnede risikovurderingen kun løfter frem og eksplisitt omtaler et fåtall av risikomomentene fra matrisen, og ikke gir ansatte et helhetlig bilde av bankens risiko for å bli utnyttet til hvitvasking eller terrorfinansiering.

Finanstilsynet merker seg for øvrig styrets redegjørelser for iverksatte tiltak på området, herunder påbegynt arbeid med en fornyet risikovurdering, samt vurdering av om det skal utvikles ytterligere risikoreducerende tiltak.

4 Rutiner

4.1 Rettslig grunnlag og Finanstilsynets forventning

Banken plikter å ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av hvitvaskingsloven, jf. § 8. Dette innebærer at det blant annet må utarbeides rutiner for risikoklassifisering av kunder, for gjennomføring av løpende kundetiltak, for bruk av støtteverktøy og for undersøkelse og rapportering av mistenkelige forhold mv. Rutinene skal være operasjonelle og beskrive hvordan foretaket i praksis skal etterleve kravene i hvitvaskingsregelverket. De skriftlige rutinene må dekke rutiner for overordnet styring og kontroll med antihvitvaskingsarbeidet, og rutiner for gjennomføring av de daglige aktivitetene på området. Rutinene må angi hva som skal gjøres, hvordan og når dette skal gjøres, og hvilke vurderinger som skal ligge til grunn.

4.2 Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

I foreløpig rapport viste Finanstilsynet til at rutineene ikke i tilstrekkelig grad gjenspeilte de aktuelle risikoene i foretakets risikovurdering og matrise, samt den risikobaserte tilnærmingen ved at kundetiltak til enhver tid må være tilpasset aktuell risiko, jf. § 9. Flere steder omtalte rutineene i hovedsak krav banken er underlagt, og lite om den praktiske håndteringen av kundene, samt hvilke vurderinger som til enhver tid vil måtte foretas. Rutineene redegjorde heller ikke for hvordan risikoklassifisering skulle skje, utover å legge til grunn scoren i det automatiske systemet. Finanstilsynet viste videre til fraværet av operasjonelle rutiner for re-klassifisering av kunder som del av løpende oppfølging, og håndtering av disse kundene. Rutineverket fremsto også mangelfullt på enkelte områder, blant annet hva gjaldt håndtering og oppfølging av utkontrakterte oppgaver, respondentforbindelser, evaluering og oppfølging av ulike systemer, håndtering av kundekontakt i relasjon til avsløringsforbudet, samt stans og håndtering av transaksjoner i henhold til hvitvaskingsloven § 27.

Finanstilsynet fant videre grunn til å stille spørsmål ved enkelte henvisninger, og om disse utviste riktig regelverksforståelse. Blant annet var det oppgitt at vurderingsmomentene som skulle inngå i risikoklassifisering av kunder var produkter, kundeforhold, geografi og kundegrupper, hvilket avviker fra minimumskravene i lovens § 9. Sammenholdt med øvrige funn i tilsynet, fant Finanstilsynet å understreke forskjellen mellom risikovurderingen, jf. hvitvaskingsloven § 7, og vurderingen som skal gjøres av kunders iboende risiko, og som igjen skal føre til iverksettelse av ulike risikobaserte kundetiltak, jf. lovens § 9.

Rutineene henviste også til bruk av forenklete kundetiltak forutsatt at kundeforholdet ble klassifisert som lav i AHV-klienten. Dette på tross av at banken oppga under tilsynet at forenklete kundetiltak i realiteten ikke praktiseres. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om banken hadde tilstrekkelig kontroll over at det ikke gjennomføres forenklete kundetiltak, da det både fantes henvisninger til dette i rutineene, samt at lovverket angir at dette kan benyttes ved lav risiko. Rutineene anga også hvilke kundetiltak som kunne lempes. Dette øker risikoen for at det faktisk gjennomføres forenklete kundetiltak i de tilfeller hvor AHV-klienten klassifiserer kunden med lav risiko. Det vises for øvrig til svakhetene ved risikoklassifiseringen, som omtalt i rapporten, samt funnene i stikkprøvene. Finanstilsynet påpekte at slike referanser kan bidra til forvirring blant de ansatte om hvilke plikter som til enhver tid gjelder.

Finanstilsynet understreket viktigheten av tilstrekkelig operasjonelle og dekkende rutiner, som gjør de ansatte i stand til å selv vurdere risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, samt igangsette nødvendige risikobaserte tiltak utover de automatiske systemene. Finanstilsynets vurdering i foreløpig rapport var at banken hadde mangelfull etterlevelse av kravene i hvitvaskingsloven § 8.

Finanstilsynet noterer at styret tar Finanstilsynets merknader om mangler ved rutiner og manglende rutiner til etterretning. Hva gjelder styrets henvisning til deler i innsendt dokumentasjon om utkontraktering og risikomomenter i risikoklassifiseringen, kan ikke Finanstilsynet se at dette utgjør operasjonelle rutiner for hvordan kontroller av utkontrakterte oppgaver skal gjennomføres, eller hvordan risiko skal identifiseres, vektlegges samt kundene klassifiseres utover systemet. Finanstilsynet fastholder derfor vurderingen fra foreløpig rapport. Finanstilsynet noterer seg for øvrig styrets redegjørelser, herunder om bruk av forenklete kundetiltak, iverksatte og fullførte tiltak, samt videre arbeid med forbedringer i rutineverket.

5 Risikoklassifisering

5.1 Rettslig grunnlag og Finanstilsynets forventninger

For å gjennomføre korrekte kundetiltak, må alle kunder risikoklassifiseres, jf. hvitvaskingsloven § 9. Risikoklassifisering skal bygge på generelle vurderinger fra virksomhetens risikovurdering, i tillegg til konkrete forhold tilknyttet den enkelte kunde. Blant annet skal risikoen vurderes ut fra kundeforholdets formål og tilsiktede art, mengden kundemidler som skal inngå i kundeforholdet, kundens samlede kontoer og engasjement, transaksjoners størrelse og regelmessighet, og varigheten på kundeforholdet. Til grunn for risikoklassifiseringen kan det også ligge andre forhold, basert på identifiserte risikoer i virksomhetens risikovurdering.

Det er anledning til å anvende standardiserte risikoprofiler for kundemassen, men disse må tilpasses virksomhetens konkrete risikoer. Systemet for risikoklassifisering må kunne dokumentere hvorfor en kunde er klassifisert i en bestemt risikokategori. Rapporteringspliktige må påse at kundenes risikoprofiler er oppdaterte, slik at kundene endrer risikokategorier når nye forhold tilsier det. Banken må jevnlig gjennomgå og tilpasse risikoklassifiseringssystemet, blant annet i forbindelse med justeringer i risikovurderingen.

5.2 Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at det var svakheter med flere av spørsmålene i bankens kundeerklæringsskjema. Finanstilsynet viste blant annet til at banken bare innhenter informasjon om kontantinnskudd og utenlandstransaksjoner større enn kr. 100 000 per år, og at tersklene fremsto høye med tanke på bankens virksomhet og kunder. Finanstilsynet kunne heller ikke se at banken systematisk innhentet og vurderte nødvendige opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art, jf. § 12 femte ledd og § 13 femte ledd, for eksempel informasjon om forventet antall transaksjoner. Finanstilsynet bemerket også at det faktisk at spørsmålene om utenlandstransaksjoner og kontantinnskudd i kundeerklæringsskjemaet rettet seg mot beløp som til sammen overstiger kr. 100 000 per år, kan utgjøre en risiko for at kunder som kunne tenke seg å bruke banken til hvitvasking eller terrorfinansiering, tilpasser sin bruk av banken i lys av dette.

Finanstilsynet vurderte videre systemet og vektingen av de ulike kriteriene dithen at det tilnærmet var umulig å oppnå valgt grenseverdi for å bli klassifisert som høy risiko, uten at man treffer på et av kriteriene som automatisk gir 99 poeng. Finanstilsynet viste til at parameterne banken benytter, medfører at et stort antall kunder blir klassifisert som "standard risiko" selv om de besitter en rekke karakteristikk, herunder i kombinasjon, som også i bankens egen risikovurdering anses å utgjøre en forhøyet risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Som eksempel ble det vist til at banken har pekt på eiendom som en bransje som har en høyere iboende risiko, men Finanstilsynet kan ikke se at dette hensyntas i tilstrekkelig grad i risikoklassifiseringen. Tilsvarende ble anført om bygg og anlegg, en bransje som bl.a. Økokrim over flere år har fremhevet i sin risikovurdering.

Etter Finanstilsynets vurdering underbygger stikkprøvene dette ved at de viser at det store flertall kunder underlagt forsterkede kundetiltak, har truffet på ett av kriteriene som gir 99 poeng. På bakgrunn av identifiserte svakheter i bankens risikoklassifiseringssystem og gjennomgåtte stikkprøver, vurderte Finanstilsynet at banken i for stor grad legger til grunn resultatet fra risikoklassifiseringen i AHV-klienten, og i for liten grad gjør selvstendige overordnede vurderinger av risikoen den enkelte kunde representerer for banken, som komplementerer svakhetene i systemet.

Finanstilsynet understreket i foreløpig rapport viktigheten av at bankens verktøy for risikoklassifisering er innrettet slik at de kundene som faktisk utgjør den største risikoen for hvitvasking eller terrorfinansiering fanges opp, både ved kundeetablering og løpende. Finanstilsynets vurdering i foreløpig rapport var at banken ikke etterlever hvitvaskingsloven § 9. Finanstilsynet forutsatte at banken gjør nødvendige endringer i risikoklassifiseringsmetodikken, slik at banken er stand til å etterleve pliktene i regelverket og for å sikre at kunder som representerer en risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering fanges opp og underlegges forsterkede kundetiltak.

Finanstilsynet merker seg styrets svar til foreløpig rapport hva gjelder endringer i kundeerklæringsskjema, samt at bransjene eiendom, bygg og anlegg på tilsynstidspunktet var kategorisert med høy risiko. Finanstilsynet noterer seg dette, men presiserer samtidig at risikoklassifiseringssystemets innretning gjør at kunder i bransjene banken selv har identifisert som høyrisiko, får en score langt under terskelverdien til at risikoen anerkjennes og øvrige tiltak iverksettes. Finanstilsynet fastholder derfor vurderingene fra foreløpig rapport.

Finanstilsynet registrerer at styret vil følge opp at banken endrer risikoklassifiseringsmetodikken slik at den i større grad baseres på bankens risikovurdering, jf. hvitvaskingslovens § 7, og videre minimum omfatter kriteriene som fremgår av hvitvaskingsloven § 9.

6 Elektronisk transaksjonsovervåking

6.1 Rettslig grunnlag og Finanstilsynets forventninger

Hvitvaskingsloven § 24 stiller krav til løpende oppfølging av kundeforholdet. Dette innebærer blant annet å løpende overvåke at transaksjoner utført i kundeforholdet er i samsvar med innhentede opplysninger om kunden, herunder kundens virksomhet og risikoprofil, midlenes opprinnelse og kundeforholdets formål og tilsiktede art. Til dette formål plikter banker å ha elektroniske overvåkingssystem, jf. § 38, da elektroniske overvåkingssystemer er nødvendige for å håndtere overvåkingen av transaksjonsvolumene som slike foretakstyper gjennomfører.

Finanstilsynet påpeker at systemet skal fungere som en støttefunksjon i bankens arbeid på antihvitvaskingsområdet. Bruk av automatiserte beslutninger må suppleres med manuelle kontroller der det er nødvendig, blant annet ved løpende oppfølging av kunder, herunder kunder med forsterkede kundetiltak. Systemene må være tilpasset virksomhetens art og omfang, og generiske verktøy uten mulighet for tilpasninger er således lite egnet for å oppfylle regelverket. Foretakene må også kjenne til hvilke svakheter systemet har, slik at den rapporteringspliktige har en oversikt over hvilke ytterligere kontrolltiltak som er nødvendige å foreta.

6.2 Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

I foreløpig rapport vurderte Finanstilsynet at reglene i bankens elektroniske transaksjonsovervåkingssystem ikke var tilstrekkelige til å fange opp transaksjoner som utgjør en forhøyet risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering. Videre fant Finanstilsynet at de fleste reglene i bankens elektroniske transaksjonsovervåkingssystem ikke var særlig treffsikre. Finanstilsynet viste blant annet til at funn i stikkprøvene underbygget dette. Finanstilsynet pekte også til at svakhetene ved kundeinformasjonen banken innhenter om sine kunder, også har en negativ innvirkning på, og vanskeliggjør effektiv transaksjonsovervåking.

Den eneste forskjellen Finanstilsynet identifiserte mellom reglene for standard og forsterkede kundetiltak, både for PM og BM, var beløpsgrenser eller antallet transaksjoner i en gitt periode. Etter Finanstilsynets vurdering hadde banken på tilsynstidspunktet også for få regler, ettersom de ikke dekket alle vesentlige risikoer, herunder de som påpekes i foretakets egen risikovurdering. De reglene som eksisterte på tilsynstidspunktet var forholdsvis enkle og retter seg mot de mest åpenbare modus for hvitvasking, da de nesten utelukkende hadde fokus på kontanter og utenlandstransaksjoner. Finanstilsynet vurderte videre at reglene som gjaldt BM-kunder under forsterkede kundetiltak i liten grad supplerte standardreglene, ettersom de i stor grad kun var justert på beløpsgrenser innenfor en gitt periode. Videre var det færre regler på BM-kunder under forsterkede kundetiltak enn BM-kunder under normale kundetiltak. Finanstilsynet viste også til at det ikke finnes noen særskilt regel for å fange opp transaksjoner til eller fra land med høy risiko, uavhengig av transaksjonens størrelse eller kundes risikonivå. Finanstilsynet stilte i lys av dette spørsmål ved at banken kategoriserer land i gruppen "høy" risiko, all den tid det kun er transaksjoner til og fra land med "ekstra høy" risiko som flagges.

Finanstilsynet bemerket også i foreløpig rapport at banken ikke har utarbeidet kundespesifikke regler for transaksjonsovervåkning. Videre fremkom det under tilsynet at det ikke er gjennomført egne vurderinger av svakheter i systemet, og at det ikke eksisterer dokumenterte evalueringer av systemets funksjonalitet. Finanstilsynet understreket i foreløpig rapport at transaksjonsovervåkingen skal være basert på bankens risikovurdering, og være tilpasset bankens virksomhet. Det forventes at banken dokumenterer vurderinger rundt regelsettet, og tar skritt for å validere at reglene og scenarier enten er relevante, eller at de må tilpasses, endres, slettes eller suppleres.

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at fraværet av flere og mer spesifiserte regler påvirker antall flagginger og muligheten til å oppdage flere transaksjoner som skal undersøkes. Banken informerte under tilsynet om at arbeidet med å tilpasse reglene var blitt utsatt på grunn av en ressursituasjon hvor banken har måtte prioritere håndtering av alarmer.

Basert på det ovennevnte konkluderte Finanstilsynet i foreløpig rapport med at bankens elektroniske transaksjonsovervåkningssystem, slik det benyttes, ikke er særlig egnet til å fange opp mistenkelige transaksjoner. Finanstilsynet viste også til at det heller ikke foreligger annen løpende oppfølging av transaksjoner som er egnet til å kompensere for manglende i det elektroniske systemet. Finanstilsynet vurdering i foreløpig rapport var at banken på tilsynstidspunktet ikke etterlevde hvitvaskingsloven § 24 første ledd.

I sitt tilsvarende foreløpig rapport skriver styret at bankens formål med gjeldende regelsett har vært å ha regler som flagger transaksjoner som etter sin art kan innebære risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering på et relativt lavt nivå, slik at det skal lite til før alarmer utløses. Styret skriver videre at ved flagginger kontrolleres ikke kun den konkrete flaggede transaksjonen, men det gjøres også en kontroll av kundens øvrige transaksjoner, adferd og forhold, blant annet for å se etter modus eller mønstre som kan indikere mistenkelige eller uvanlige forhold. Styret bemerker også at det i tillegg til regler om kontanthåndtering og utenlandstransaksjoner foreligger regler for bedrifter som har økt omsetning i forhold til forventning, regel som flagger kredittransaksjoner for D-nummerkunder med enkeltpersonsforetak, regler som flagger omfattende bruk av vipps-/strakstransaksjoner, samt regler som flagger bruk av sjekk og bankremisse.

Hva gjelder Finanstilsynets merknad om at det er færre regler for BM-forsterket enn for BM-standard, skriver styret at dette er på grunn av reglernes utforming. For BM-standard har banken blant annet funnet det hensiktsmessig å innføre regler som flagger månedsvolum for valutatransaksjoner for å avdekke avvikende mønster fra tidligere perioder, samtidig som store enkelttransaksjoner flagges i nær sanntid av andre regler. Finanstilsynet noterer seg dette, men anser likevel at banken har for få regler til å dekke alle vesentlige risikoer, som påpekt i den foreløpige rapporten.

Styret anfører videre at eksisterende regler anses rimelig treffsikre, ettersom de identifiserer saker som undersøkes nærmere. Styret viser i denne sammenheng til at banken gjør nærmere undersøkelser på kunder som flagges i bankens elektroniske transaksjonsovervåkningssystem, til tross for at den konkrete flaggede transaksjonen i seg selv ikke karakteriseres som mistenkelig. Bankens anser at slike undersøkelser vil kunne avdekke at transaksjonen sett i sammenheng med tidligere transaksjoner eller transaksjoner på en annen konto tilhørende kunden, fremstår mistenkelig eller med et mistenkelig mønster.

Finanstilsynet noterer seg at styret opplever at banken iverksetter manuelle undersøkelser på kunder som får treff i den elektroniske transaksjonsovervåkingen, og at dette er et tiltak som bidrar til å fange opp forhold som undersøkes og rapporteres. Finanstilsynet er imidlertid ikke forelagt dokumentasjon som underbygger dette. Finanstilsynet understreker samtidig at en slik praksis forutsetter at det utløses flagg/alarmer på kunden etter de reglene som allerede eksisterer i systemet, for at annen mistenkelig adferd eller transaksjoner blir identifisert av banken. Ettersom reglene ikke dekker alle vesentlige risikoer, og flertallet av reglene genererer et stort antall falske positive treff, anser Finanstilsynet at reglene i bankens elektroniske transaksjonsovervåkning ikke var særlig treffsikre på tilsynstidspunktet.

Den store andelen alarmer som utløses har nødvendigvis også innvirkning på ressursene som må avsettes til behandling av disse, ettersom vesentlig tid må benyttes på alarmer som i realiteten ikke utløser undersøkelsesplikt. Finanstilsynet merker seg at banken på tilsynstidspunktet nylig hadde tilført ressurser for å videreutvikle og supplere reglene i systemet, men mener det er kritikkverdig at dette ikke ble gjort på et tidligere tidspunkt.

Finanstilsynet kan ikke se at det oppstilles forhold i tilsvaret som gir grunn til å endre Finanstilsynets vurdering. Finanstilsynet fastholder derfor at banken på tilsynstidspunktet ikke etterlevde hvitvaskingsloven § 24 første ledd.

7 Kundetiltak

7.1 Rettslig grunnlag og Finanstilsynets forventninger

Hvitvaskingsloven § 9 pålegger banken å gjennomføre kundetiltak etter lovens §§ 10-20, og løpende oppfølging etter § 24 på grunnlag av en vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Rapporteringspliktige skal bl.a. innhente og vurdere nødvendige opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art, jf. § 12. I situasjoner som innebærer høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering, skal det gjennomføres forsterkede kundetiltak, jf. § 17. Gjennomføring av forsterkede kundetiltak gjelder både ved etablering av kundeforholdet, og i den løpende oppfølgingen, jf. § 24. Banken skal videre registrere og lagre opplysninger og dokumenter som er innhentet og utarbeidet i forbindelse med tiltak, jf. § 30. Skriftlig dokumentasjon anses som en forutsetning for å kunne påvise at tiltak er utført og tilpasset den aktuelle risiko identifisert, jf. §

9. Banken skal innhente, dokumentere og vurdere informasjon om kunden for å gjøre seg kjent med denne samt kundeforholdets formål og tilsiktede art.

7.2 Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

I forbindelse med det stedlige tilsynet gjennomførte Finanstilsynet stikkprøvekontroller for å undersøke bankens etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

Risikoklassifisering av kunder

Finanstilsynet fant i stikkprøvekontrollen at den faktiske grenseverdien for at BM-kunder skal klassifiseres som høyrisiko var satt til 99 poeng, som er maks av hva en kunde kan oppnå i TietoEvrys risikoscoringssystem. Dette til tross for at det i dokumentasjonen Finanstilsynet ble forelagt under tilsynet, fremkom at en lavere terskelverdi skulle praktiseres av banken. Finanstilsynet påpekte videre at en grenseverdi på 99, gjør at kunder klassifiseres som standard, selv om de treffer på en rekke risikoinndikatorer banken selv har definert i det aktuelle systemet. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om bankens risikoklassifiseringssystem fungerer som det skal, eller om det eksisterer feil i systemet. Finanstilsynet merket seg at terskelverdien tilsynelatende var blitt endret ved flere anledninger, noe som kan ha ført til feil i re-klassifiseringen av kundemassen som ble gjort i lys av disse endringene. Finanstilsynet understreket at banken må påse at systemet fungerer som det skal, slik at kunder som anses å innebære høyere risiko faktisk blir klassifisert riktig, og at endringer i terskelverdier fører til at hele kundemassen re-klassifiseres i lys av ny terskelverdi

Finanstilsynet vurderte videre at det var betydelige mangler hva gjaldt dokumentasjon knyttet til risikoklassifisering av kunder, herunder kunder med størst omsetning innenfor bransjene eiendom, og bygg og anlegg. Til tross for at banken har identifisert at disse bransjene innebærer høyere risiko i egen risikovurdering, kunne ikke Finanstilsynet se at det er innhentet og dokumentert om kunder innen disse segmentene vil ha utenlandstransaksjoner, midlenes opprinnelse eller reelle rettighetshavere. Tilsvarende stilte Finanstilsynet spørsmål, på bakgrunn av at banken har identifisert kontanter som en fremtredende risiko, ved at bankens kunder med de største kontantinnskuddene, har vært underlagt normale kundetiltak, uten at det foreligger en konkret vurdering fra banken som tilsier at disse selskapene ikke representerer en forhøyet risiko.

Mangler i innhenting av kundeinformasjon

I foreløpig rapport vurderte Finanstilsynet at det var mangler ved innhenting av informasjon om kundeforholdets formål og tilsiktede art, herunder ble det fremhevet at spørsmålene i kunderegistreringsskjema om tilsiktede art er et ja/nei spørsmål, og at det ikke innhentes informasjon om eksempelvis antall og størrelse på forventede transaksjoner til utlandet. Finanstilsynet kan heller ikke se at kunder blir bedt om å besvare spørsmål om formålet med kundeforholdet. Finanstilsynet understrekte at innhenting av tilstrekkelig kundeinformasjon er en forutsetning for å kunne gjennomføre løpende oppfølging.

Finanstilsynet vurderte videre at det var mangler i innhenting av informasjon om midlenes opprinnelse, herunder var spørsmålet om midlenes opprinnelse, for et flertall av gjennomgåtte kunder, ikke besvart i kundeerklæringsskjemaet, og for enkelte høyrisikokunder hvor spørsmålet om midlenes opprinnelse var besvart, er opprinnelsen kun beskrevet med korte og generelle kommentarer.

Under tilsynet ble det også klart at det innad i banken var ulik forståelse av om midlenes opprinnelse omfatter midler som medbringes inn i kundeforholdet, eller fremtidige midler som skal inngå i kundeforholdet. Videre avdekket tilsynet at banken i flere tilfeller ikke verifiserer kundenes opplysninger om hvem som er reelle rettighetshavere. Dette gjaldt både for kunder som er underlagt normale og forsterkede kundetiltak.

Mangler i forsterkede kundetiltak

I foreløpig rapport vurderte Finanstilsynet at det var mangler ved gjennomføringen av tilstrekkelige og dokumentasjon av forsterkede kundetiltak på kunder med forsterket kontroll, både ved etablering og løpende oppfølging, herunder at det ikke gjøres ytterligere risikobaserte tiltak som skiller seg vesentlig fra de med standard tiltak, og som er tilpasset den enkelte kundes risiko.

Finanstilsynet ble i forbindelse med tilsynet presentert et Excel-skjema, vedlagt mottatt kundedokumentasjon, som skulle reflektere gjennomføringen av forsterkede tiltak. Skjemaet inneholdt en tabell med noen standardspørsmål om grunnlaget for forsterket kontroll, samt korte kommentarer fra saksbehandler. Disse anførte at kunden ikke var PEP, redegjorde for gjennomgang av allerede eksisterende informasjon i bankens interne systemer, herunder fra kundeerklæringsskjema, gjennomførte googlesøk på kunden, og hvem som var reelle rettighetshavere. Det var ikke innhentet ytterligere informasjon for å sikre kjennskap om kunden, eksempelvis ytterligere informasjon om kundeforholdets formål og tilsiktede art. Finanstilsynet kunne videre ikke se at de tiltakene som ble gjennomført på høyrisikokunder var relevante, og tilpasset aktuelle risikoer ved kundeforholdene. Kundene ble heller ikke underlagt andre forsterkede kundetiltak som del av løpende oppfølging, tilpasset den aktuelle risiko.

I stikkprøvene fant Finanstilsynet også flere tilfeller hvor saksbehandler hadde konkludert med at ytterligere kontroll ikke var nødvendig, og kunder dermed ikke underlagt forsterkede tiltak, til tross for at kundeforholdet var klassifisert med høy risiko. Finanstilsynet fant derfor å understreke at all den tid kundene anses å innebære høy risiko, må forsterkede tiltak gjennomføres. Dersom banken anser at disse kundene ikke utgjør en faktisk høyere risiko, bør de klassifiseres deretter, med dokumenterte vurderinger.

Finanstilsynet understreket at kundetiltak til enhver tid må være tilpasset den aktuelle risikoen, jf. hvitvaskingsloven § 9. For kunder under forsterkede kundetiltak plikter banken å iverksette ytterligere nødvendige tiltak for å sikre kjennskap om kunden, herunder kundeforholdets formål og tilsiktede art, utover det som følger av lovens §§ 12-15. Finanstilsynet anser at det er en alvorlig mangel og brudd på hvitvaskingsloven § 17 når banken ikke gjennomfører forsterkede kundetiltak av kunder med høy risiko.

Manglende løpende oppfølging, herunder også av kunder med høy risiko

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at det var mangler i den periodiske løpende oppfølgingen av kundene, herunder var det ikke fremlagt dokumentasjon som viser andre løpende kundetiltak enn oppdatering av kundeerklæringsskjema var gjennomført. For eksempel manglet det vurderinger av kundeforhold opp mot kundeopplysninger banken allerede besitter. På bakgrunn av de gjennomgåtte stikkprøvene og informasjon innhentet under det stedlige tilsynet, oppfattet Finanstilsynet at det kun var kunder med alarmer i transaksjonsovervåkingen som ble gjenstand for slike vurderinger/analyser.

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at flere av bankens kunder var blitt flagget i bankens transaksjonsovervåkningssystem, på grunn av flere større kontantinnskudd som til sammen er rett under bankens beløpsgrense på 100 000, uten at dette har resultert i en ny vurdering av risikoklassifisering eller forsterkede kundetiltak. Banken så videre ikke ut til å ha vurdert transaksjonene i lys av opplysningene som er innhentet om kundene. Etter Finanstilsynets vurdering burde det i etterkant av slike hendelser ha blitt iverksatt ytterligere tiltak, blant annet for å få bedre kunnskap om kundeforholdet, herunder formål og tilsiktede art.

I foreløpig rapport viste Finanstilsynet til at vurderinger og svakheter i andre deler av rapporten underbygges av stikkprøvene, som ble gjennomgått i forbindelse med det stedlige tilsynet. Basert på det gjennomgangen av stikkprøvene var det Finanstilsynets vurdering i foreløpig rapport at banken har omfattende mangler i etterlevelsen av kravene i §§ 9, 12, 13, 14, 17 og 24.

I sitt tilsvaret til foreløpig rapport, understreker styret at de ser alvorlig på de identifiserte manglene. Videre gis det noen presiserende opplysninger knyttet til stikkprøvene omtalt i rapporten, og styret redegjør for øvrig for flere forbedringstiltak. Finanstilsynet merker seg styrets tilsvaret, og at det ikke oppstilles forhold som gir grunn til å endre vurderingen i foreløpig rapport. Finanstilsynet fastholder derfor vurderingen.

8 Undersøkelser og rapportering til Økokrim

8.1 Rettslig grunnlag og Finanstilsynets forventninger

Forhold som indikerer mistanke om hvitvasking og terrorfinansiering skal undersøkes, jf. hvitvaskingsloven § 25. Dersom undersøkelsene ikke avkrefter mistanken skal forholdet rapporteres til Økokrim, jf. hvitvaskingsloven § 26.

8.2 Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

Som del av tilsynet etterspurte Finanstilsynet alarmer som var undersøkt, men hvor mistanken ble avkreftet og rapport ikke sendt til Økokrim. Finanstilsynet fant at banken i de fleste tilfeller på en adekvat måte identifiserer mistankegrunnlaget og iverksetter undersøkelser, for eksempel ved å gjennomgå og innhente informasjon om kunden og vurdere transaksjonsmønstre. Finanstilsynet vurderte imidlertid at banken i flere tilfeller har hatt mangelfull etterlevelse av undersøkelsesplikten, jf. § 25, herunder skulle flere av kundene med store kontantinnskudd vært undersøkt nærmere. Det ble også vist til at det i stikkprøvene er avdekket at flaggede transaksjoner eller innskudd i flere tilfeller lukkes uten nærmere undersøkelse, med begrunnelse at det først skal foretas nærmere undersøkelser dersom kontantinnskudd eller utenlandstransaksjoner overstiger 100 000 kroner.

I tilsvaret til foreløpig rapport gis det uttrykk for at styret ikke kjenner seg igjen Finanstilsynets beskrivelsen av flaggende transaksjoner eller innskudd som lukkes uten nærmere undersøkelser. Styret ønsker i tilsvaret også å nyansere Finanstilsynets merknad om at saker lukkes med begrunnelse at det skal foretas nærmere undersøkelser dersom kontantinnskudd eller utenlandstransaksjon overstiger 100 000 kroner.

Finanstilsynet merker seg styrets svar, men kan ikke se at de vurderingene og tiltakene som beskrives i tilsvaret er dokumentert i det innsendte materialet til tilsynet. Finanstilsynet understreker også at mistanken i tilfellene ikke synes å være avkreftet på tidspunktet alarmen lukkes, og det vises

blant annet til kommentarer i innsendt dokumentasjon om at: *“Vi finner på nåværende tidspunkt ikke grunnlag for å kategorisere innskuddene som mistenkelige. Ved samlet innskudd over 100.000 kan vi vurdere evt videre tiltak”*.

Finanstilsynet fastholder derfor sin vurdering av at banken har hatt mangler i etterlevelsen av undersøkelsesplikten, jf. § 25.

9 Avslutning

Finanstilsynet vurderer at banken har manglende etterlevelse av flere sentrale bestemmelser i hvitvaskingsregelverket, særlig hva angår kundetiltak. Det konstateres overtredelser av hvitvaskingslovens bestemmelser om risikoklassifisering, kundetiltak og løpende oppfølging av transaksjoner, jf. §§ 9, 12, 13, 14, 17 og 24.

Finanstilsynet merker seg at bankens styre og ledelse har hatt et betydelig fokus på å bedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket gjennom iverksettelsen av flere tiltak, særlig de siste 12-18 månedene før tilsynet. Blant annet er det avsatt økte ressurser internt for å håndtere det pågående arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering. Banken har også ansatt to nye medarbeidere dedikert til arbeidet, samt en ny etterlevelsesansvarlig med kunnskap på området. Dette har resultert i et bedre risikobasert rammeverk, i form av risikovurdering og rutiner. Banken har videre over lengre tid hatt et målrettet fokus på opplæring av ansatte, inkludert ledergruppen og styret, samt etablert et omfattende opplæringsprogram. Møtoreferat og protokoller viser også at anti-hvitvasking og terrorfinansiering regelmessig får fokus fra ledelsen og styret.

Tross ovennevnte forbedringstiltak, merker Finanstilsynet seg at det fortsatt gjenstår utfordringer hva gjelder resultater i selve etterlevelsen. På bakgrunn av manglene som beskrevet i denne rapporten, finner Finanstilsynet grunn til å fatte følgende vedtak om pålegg om retting, jf. hvitvaskingsloven § 47:

1. Banken må endre risikoklassifiseringsmetodikken slik at den baseres på bankens risikovurdering, jf. lovens § 7, og videre som minimum omfatter kriterier tilknyttet kundeforholdets formål, mengden kundemidler som skal inngå i kundeforholdet, transaksjoners størrelse, og regelmessigheten og varigheten på kundeforholdet jf. lovens § 9.
2. Banken må forbedre løpende oppfølging av kundeforholdene ved å vurdere adferden i lys av innhentede kundeopplysninger, samt ved å utvide regelsettingen i transaksjonsovervåkingen slik at aktuelle risikoer fanges opp, jf. hvitvaskingsforskriften § 7-3 andre ledd. Banken må også påse at det etableres rutiner for regelmessige evalueringer av systemets gjeldende regler, deres funksjonalitet og treffsikkerhet, for å avdekke eventuelle svakheter og behov for supplerende tiltak.

Frist for gjennomføring av pålegget er **31. desember 2022**. Gjennomføringen av pålegget må dokumenteres.

Manglende gjennomføring av pålegg om retting kan være grunnlag for vedtak om tvangsmulkt, jf. hvitvaskingsloven § 47 andre ledd.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningslovens §§ 18 og 19 om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder.

Til samme frist, **31. desember 2022**, bes banken også om å redegjøre for følgende forhold:

- i. Hvordan risikovurderingen er videreutviklet etter inspeksjonstidspunktet.
- ii. Endringer som er foretatt i rutinene som følge av justeringene i risikovurderingen
- iii. Hvilke tiltak som er iverksatt for å forbedre gjennomføringen av kundetiltak, herunder forsterkede kundetiltak. Redegjørelsen skal omfatte resultatet av kontroller foretatt av første og andre linje.

For Finanstilsynet

Heidi Augestad Opsahl
senior tilsynsrådgiver

Anne-Marte Hee Teigmo
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.